

הו ס פ ה

ב"ה. מוצש"ק, ב' שבט, ה'תרצ"ב.

כ"ק מו"ח אדמו"ר שליט"א!

מכתב כ"ק — רשומי דברים — מכ"ד לחדש העבר, הגיעני ומעומק הלב, אודה על מתנה יקרה זו.

ובעת רצון, ארהיב עוז בנפשי, אם נדרש לבקשה בזה, או אם בקשה מועלת, לשלוח בקשתי כפולה שטוחה לפני כ"ק, ותקותי תאמצני, אשר מזמן לזמן יכבדני ויענגני במכתבים כמו אלו.

הרבה ידיעות חסרים לי, ובהנוגע צום אָרום פון חסידות, ודה"י שלה עם פירושו — בעדייטונג — בפרט. ולכן כמוצא שלל הנני שמח, על כל ידיעה וענין שניתוסף לי בזה.

אתאפק לא אוכל, מלבקש תוס' ביאור, על מה שהוקשה לי זה מכבר, בשמעי אומרים וחוזרים ואומרים: "באָ חב"ד האַלט מען נײַט פון מופתים" וכו' וכו'. וכעין זה מצאתי גם במכ' כ"ק זה. ומונעים את עצמם מלדבר בזה. וגם משתיקים את המדברים וכו'.

והתינח בחסידים הראשונים, בודאי לא נצרכו לכגון דא. כי מוחם ולבם זכים וכו'. אבל בימינו אלו, אשר מפני צוק העתים וכו' נתטמטמו הלבבות. ומושקעים בענינים גשמיים, בגשמיות כל ענין, עד שאין נרגש אַ איידעלקײט און דערהויבענקײט בנפש. ולכאורה, זה קשה לתקן ע"י דבר השכלה והבנה, כי לא יגיעו, עס וועט נײַט אנרײַען, ווארעם עס איז צו איידעל, אַף דערמיט אנהייבען. משא"כ מופתים וספור נפלאות הצדיקים, שפועל רוממות בנפש, יציאה ורצון לנַעַר א"ע במקצת מהגשמיות וכו'. וזה פועל הזזה גם בנפש השפלה, או הנמצאת במצב שפל ג"כ.

עוד הפעם, אביע תודתי חמה ועמוקה על מכתב כ"ק, ואשאר חתנו דו"ש כה"י ומתברך מאת כ"ק

מנחם

לכאורה — פשוט הוא, אשר אין לידיעת השכל, והשגת איזה דבר, ענין להוכחה ע"י עשית מופת ומעשה פלא.

כי — כיון אשר דבר מושכל הוא, מוכרח להבינו ולהשיגו ע"י ראיות ודרכי השכל מיוסדים ובנוים על התורה ודרז"ל.

ואין מופת ראי' אלא, בכלל: על מציאות ענין המופתים ושדוד הטבע. ובפרט: על קדושת האיש העושה את המופת, או על אמתית הענין, שעליו בא המופת להוכיח והרי, כ"ז, אינו מועיל בהבנת והשגת הדבר, עפ"י דרכי השכל.

אבל, לכאורה, אין דבר שיוזכר גשמיות הטבע בעיני האדם, ויעורר רגש הרוממות — דערהייבניקייט — בנפשו, כמופת ושדוד הטבע. ובפרט בעקבות דמשיחא.

כי — בימים אשר טעו בנה"א, ר"ל, באמונות כוזבות, ח"ו. ובא המופת לעוררם לשוב מטעותם, לא הי' צריך להוכיח, אלא אשר ד' הוא הא', ומלכותו בכל משלה. וכו"ם אינם אלא כגרון ביד החוצב. אבל דבר האמונה, בכלל, לא הי' צריך לראי'. כי גם עמי הארץ — מלבד אנשים בודדים — מאמינים היו. וגם מציאות מה שלמעלה מן הגשם והטבע ושהוא הוא המושל על הטבע, ג"ז פשוט הי' בעיני כל.

בימים אשר נהו בנ"א אחרי השכל, באמרם: אין למעלה מן השכל. גם אז לא הי' המופת ועשית דבר פלא מוכיח. אלא שישנה עוד בחי' למעלה מן השכל. וישנו מצוי העומד למעלה מכל חוקים טבעים והשגות והגדרות שכליים, כי הוא הבורא את השכל והגדרותיו ובידו להטותו ולשנותו לכל אשר יחפוץ, ואין נמנעות בחיק הבורא.

אבל, בלאה"כ, הכל מודים שאין הגשם (ועולם הנראה לעינים) אלא טפל להרוחני. כי עיקר הבריאה ואמתית המציאות היא רק לרוחניות. ורק בזה שגו, כי לא ידעו והשיגו בתכלית העלוי למעלה מן השכל. ובא המופת להוכיח טעותם בזה.

ובימינו אלו, אשר המלכות נהפכה למינות ופשתה שיטה, ר"ל, שאין בעולם כי אם החומר והגשם וחוקי הטבעיים המושלים בו. כי השכל והרוחניות אינם אלא תולדות הגשם, וצורתו אשר ילבש ואין להם קיום בפ"ע.

עם בנ"י, אשר כולם הם מאמינים בד' אחד הרי מפני צוק העתים

וכו', האמונה בסתם בנ"א היא בדרך מקיף בלבד. ואינה ניכרת ונרגשת במעשי האדם היום-יומיים ותהלוכותיו כלל. גם מפני רוב טרדות הפרנסה שמושקעים בהם יומם ולילה שכלו ומוחו של אדם נעשים רק קרדום למצוא ע"י את פרנסתו. וא"א אשר במשך הימים לא יגשים כ"ז חושי האדם, שכלו והבנתו.

עתה הרי מופת הנראה לעיני בשר מעלה את האדם — ולא רק לשעה — מבירא עמיקתא לאיגרא רמה. כי לפתע פתאום יראה אור בחושך שבו נמצא ע"ע. יִרְגִישׁ אשר אין הגשמיות שסביבו עב וחשוך כ"כ, כי רק הרוחני הוא המהוו ומקיימו בכל עת ובכ"ש וכו' וגבוה על גבוה וגבוה עליהם בורא הכל, שהוא המושל ושולט גם בעוה"ז הגשמי והחומרי.

